

Td. Hartkorn, den anden gennemsnitlig $\frac{1}{2}$ Td. Hartkorn, lige saa urigtigt, som om man vilde sammenligne Gaardmandshartkorn med Husmandshartkorn. Det er en fuldkommen vild Paastand, og navnlig rammer denne vilde Paastand det ærede Medlem selv lige i Hovedet, fordi det ærede Medlem bruger den uden noget som helst Forbehold, hvilket man kan se paa det Sted i Rigsdagstidenden, hvor dette er refereret, nemlig Sp. 1569—70.

Forskellen mellem de to nævnte Priser var altsaa 2,000 Kr. Til Forklaring af denne Forskel er der den Omstændighed, at i den første Pris ved det almindelige Husmandshartkorn ere Bygninger medregnede, men det ere de ikke i det sidste Tilfælde, hvor altsaa Jorden er bleven købt uden Bygninger. Nu kan man betragte disse to Tal i Forhold til hinanden og med Hensyn til Bygninger, fra hvilken Led man vil, men man kan aldrig komme til noget som helst andet Resultat, end at Statshusmandshartkornet er købt dyrere end det almindelige Husmandshartkorn. Forskellen i Prisen er, som nævnt, 2,000 Kr. Da der gennemsnitlig gaar 2 Huse paa 1 Td. Hartkorn af det almindelige Husmandshartkorn, vil det sige, at hvis der ikke var købt til en billigere Pris pr. Td. Hartkorn, skulde de 2 Huse være opførte for Differencen mellem Statshusmandshartkorn og almindeligt Husmandshartkorn, det vil sige for et Par Tusind Kroner. Det er utvivlsomt ganske umuligt.

Eller man kan tage Sagen saaledes, at man siger, at Statshusmandshartkornet koster uden Bygninger 6,600 Kr. Da der i Gennemsnit gaar 18 Tdr. Land paa 1 Td. af dette Hartkorn, og da Lodderne gennemsnitlig ere 6 Tdr. Land store, vil det sige, at saa skal der opføres 3 Statshusmandshuse paa denne Td. Hartkorn. Og nu kan man bygge de Huse saa billigt, man vil: man kan i hvert Fald ikke bygge dem alle tre for de 2,000 Kr., der er Tale om. Nej, vi komme under alle Forhold til det Resultat, at det ærede Medlem har Uret i sin Paastand. Det er nok muligt, at der er en lille Forskel i Materialet mellem det, der angaar Huse med Gennemsnit $\frac{1}{3}$, og det, der angaar Huse med Gennemsnit $\frac{1}{2}$; men denne Forskel er

langt fra ikke nær af den Art, at den kan give det ærede Medlem Ret og det ærede Medlem fra Aalborg Uret. Der er maaske endogsaa Mulighed for, at det gaar den anden Vej.

Men dernæst er der jo overhovedet det at sige, at naar vi tale om, at denne Jord er for dyr, er den ikke blot for dyr i Forhold til dens Kvalitet, ej heller blot for dyr i Forhold til anden Husmandsjord, men den er det ogsaa i den Forstand, at denne Foranstaltning overhovedet har været med til at drive Jordprisen i Vejret, og da naturligvis for alle de Brug af samme Størrelse, som denne Lov skaber Efterspørgsel efter. Det Problem, som derfor er et af de allervigtigste ved en Lovgivning af denne Art, er netop Problemet: Hvorledes hindrer man denne Prisstigning? Her er det, vi fra Husmændenes Side møde Kravet om Ekspropriation. Man siger fra visse Sider her i denne Sal, at det er et meget vanskeligt Spørgsmaal. Naar man siger saaledes, betyder det undertiden, at det er et Spørgsmaal, man ikke tør gaa i Lag med af Hensyn til det høje Ting her ovenfor. Thi det nuværende Regeringsflertal har jo stadig anset det for sin Opgave at holde os under Aaget af det høje Ting her ovenover i Stedet for at sætte noget ind paa at føre os ud af Aaget. Det ærede Regeringsflertal har, naar det gjaldt om at fremme et virkeligt Folkestyre her i Landet, bestandig været optaget af at opdage og paapege Vanskeligheder i Stedet for at være optaget af at overvinde de dermed forbundne Vanskeligheder. Det er muligt, og det er vist rigtigt, at dette Spørgsmaal, der her rejses, ikke hører til de lette; men Fænomenet er jo dog heller ikke i den Grad overraskende for os, at vi ikke kende det og ogsaa kende det fra tidligere Lejligheder her i Landet.

I Forbindelse med Diskussionen om denne Sag er det nylig fremhævet af en æret økonomisk Forfatter her i Landet, hvorledes man i 1845 ved en Forordning af 23. April tænkte gennem dette Middel at skaffe Jord til Kirkegaarde og dermed Plads til de døde Mennesker. Den ærede Forfatter tilføjede i den Forbindelse, at det vilde dog maaske ikke være urimeligt, om vi 60 Aar derefter anvendte samme